IRACLIE PORUMBESCU ÎN CORESPONDENȚĂ CU CONTEMPORANII SĂI (II)

D. VATAMANIUC

II. Gheorghe Dragoescu

Iraclie Porumbescu îi trimite lui Gheorghe Dragoescu, învățător în Oravița, trei scrisori: 2/14 ianuarie 1889, 17/29 ianuarie 1889 şi 5/17 martie 1893 – după reprezentarea în primă audiție a operetei lui Ciprian Porumbescu, *Crai Nou,* în 7 ianuarie 1889.

Oravița avea cel mai vechi edificiu teatral din România ridicat în 1817[1]. Tot atunci se înființează şi „Asociația de Teatru, Casină şi Citire", de pionierat cultural, care contribuie la ridicarea culturală, prin crearea de noi instituții în deceniile următoare[2].

Mihail Pascaly, în trupa căruia se afla, ca sufleur, Mihai Eminescu, dă reprezentații şi la Teatrul din Oravița, în vara anului 1868[3].

Teatrul din Oravița îşi inaugurează reprezentațiile cu o trupă de diletanți locali în 7 octombrie 1817, ca să pună bazele „Societății de Diletanți Români ai Teatrului din Oravița" în 1878, când se pun în scenă piese din repertoriul lui V. Alecsandri, *Rusaliile* şi *Cinel-Cinel*, şi îşi continuă activitatea cu un bogat repertoriu şi din piese străine[4].

„Reuniunea Română de Cântări" din Oravița, sub conducerea doctorului Gheorghe Vuia (1850–1900), pune în scenă în primă audiție, cu actori diletanți orăvițeni, opereta lui Ciprian Porumbescu, *Crai Nou*, în seara zilei de 26 decembrie

[1] I. Crişan, *Teatrul din Oravița*, Reşița, Comitetul pentru Cultură şi Artă. Casa Județeană a Creației Populare, 1968, p. 143–151.

[2] Ioan Massoff, *Teatrul românesc. Privire istorică.* Volumul I *(de la obârşie până la 1860)*, [Bucureşti], Editura pentru Literatură, 1961, p. 112–113; Petre Dan, *Asociații. Cluburi. Ligi. Societăți. Dicționar chronologic*, Bucureşti, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, 1983, p. 12.

[3] I. Bota, *Eminescu şi Oravița*, Reşița, Editura Timpul, 2001.

[4] Ionel Bota, *Istoria Teatrului din Oravița.* Volumul I. *1817–1940.* Prefață de Gheorghe Jurnea, Reşița, Editura Timpul, 2003, p. 72–120. Volumul II, *1940–2000*, se tipăreşte tot la Reşița, în 2005. Prezentare pe bază de documente din arhive, cu un mare număr de ilustrații.

BDD-A32552 © 2010 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:34 UTC)

1888 stil vechi/7 ianuarie 1889 stil nou[5]. Se remarcă Iulia Dragoescu, sora lui Gheorghe Dragoescu, în rolul Dochiței, prin frumoasa interpretare a țărăncii din Bucovina, iar L. Dragoescu, în rolul lui Moș Corbu, prin vocea sa și jocul natural.

Gheorghe Dragoescu îl informează asupra acestui eveniment muzical, printr-o scrisoare, pe doctorul Gheorghe Crăiniceanu (1853–1926), care îi trimite „carte" (scrisoare) lui Iraclie Porumbescu. Asupra spectacolului cu *Crai Nou* îl informează pe Iraclie Porumbescu și doctorul Gheorghe Vuia, dovadă că apreciau reprezentația ca un eveniment cultural aparte în viața noastră culturală.

Asupra acestui eveniment cultural s-a publicat și în „Tribuna", cotidianul sibian condus de Ioan Slavici, o corespondență pe care nu o găsim menționată, cum s-ar cuveni, în lucrările consacrate lui Ciprian Porumbescu. O transcriem integral în *Anexă*, fiind un text de referință, așa cum apare în „Tribuna", în 1/13 ianuarie 1889[6]. Se remarcă prestanța artistică a surorii lui Gheorghe Dragoescu, cu referiri și la ceilalți actori diletanți.

Scrisorile către Gheorghe Dragoescu prezintă importanță sub mai multe aspecte. Luăm cunoștință de aici de starea sufletească a lui Iraclie Porumbescu la punerea în scenă, pentru prima dată, a operei fiului său. Merită să relevăm, pe de altă parte, că reprezentarea ei la Oravița nu a avut ecoul așteptat și în altă parte, cum l-ar fi dorit. Presa transilvăneană nu menționează acest eveniment muzical, iar „Gazeta Transilvaniei" publică, în schimb, o amplă dare de seamă despre o reprezentare cu o operă străină la Biserica Albă, în 8 ianuarie 1889[7].

Iraclie Porumbescu trimite *Crai Nou*, la propunerea lui V. Alecsandri, lui I. L. Caragiale, directorul general al teatrelor, care rămâne însă puțin timp în fruntea lor[8], iar Teatrul Național din București nu avea „puteri" artistice, cum remarcă Bărcănescu, conducătorul unui cor bisericesc, să pună în scenă operele românești.

Presa românească din Bucovina nu a relatat despre reprezentarea operetei *Crai Nou* la Oravița, în primă audiție. Face însă acest lucru un ziar german, „Bucoviner Nachrichten", care nu se păstrează la Academia Română.

Iraclie Porumbescu constata, câțiva ani mai târziu, că reprezentarea operetei *Crai Nou* la Oravița, nu rămase fără urmări. Teatrul Național din Craiova solicita textul operetei, pe care îl trimise și îl solicita și Constantin Corduneanu (1852–191?), redactorul „României muzicale" pentru un teatru de operete din București. Trimise opereta și unor persoane de „rang înalt", de naționalitate germană, să fie reprezentate pe o scenă din Cernăuți, dar află de „mojicia" unor mesageri culturali, în care era implicată și Agatha Bârsescu. Actrița română este angajată de Teatrul

[5] *Ibidem*, p. 81, 158.
[6] „Tribuna", VI, nr. 1, 1/13 ianuarie 1889, p. 2.
[7] „Gazeta Transilvaniei", LII, nr. 10, 13/25 ianuarie 1889, p. 2–3.
[8] *Dicționarul general al literaturii române. C–D*, București, Editura Univers Enciclopedic, [2004], p. 58 (Academia Română).

BDD-A32552 © 2010 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:34 UTC)

orăşenesc german din Cernăuți pentru şase reprezentații[9]. Găsim, în „Gazeta Bucovinei", un articol *Ciprian Porumbescu*, publicat în 3/15 decembrie 1892, cu toate elementele din ultima scrisoare[10]. Articolul este scris ca venind din partea unei persoane, care nu semnează. Atribuim articolul lui Iraclie Porumbescu, care ține să precizeze că opereta se reprezintă şi la Biserica Albă. Darea de seamă, *Reprezentarea operetei Crai Nou la Anul Nou la Biserica Albă*, se publică în ziarul cernăuțean[11].

Corespondența lui Iraclie Porumbescu cu Gheorghe Dragoescu îmbogățeşte informația în legătură cu Ciprian Porumbescu şi este şi o pagină de interes biografic, privind starea morală a tatălui la dispariția fiului său, o mare pierdere pentru muzica românească. Evocarea lui Vasile Alecsandri din scrisoarea a doua anticipează cu aproape un an proza sa *Amintiri despre Alecsandri*, publicată în „Românul", în noiembrie 1889[12]. Cuvintele lui Alecsandri din aceeaşi scrisoare: „facă alții mai bine decât noi" ne amintesc de versurile lui Alecsandri cu privire la Eminescu:

„E unul care cântă mai dulce decât mine?
Cu-atât mai bine țării şi lui cu-atât mai bine!
Apuce înainte, s-ajungă cât mai sus,
La răsăritu-i falnic se-nchină al meu apus."

*
* *

Producția teatrală a „Reuniunii Române de Cântări" din Oravița

A doua zi de Crăciun a fost o sărbătoare pentru împrejurimea Oraviței, de care numai corul harnic al „Reuniunii de cântări" ne poate procura. S-a jucat *Crai Nou*, frumoasa operetă a neuitatului Porumbescu şi asta a fost destul, ca teatrul să se umple în toate unghiurile.

Îndată la ridicarea cortinei, ochii noştri fură frapați de priveliştea frumoasă a costumurilor țărăncilor şi ale țăranilor, care reprezentau poporul adunat la lună nouă în marginea pădurii. Cântările, atât ale corului, cât şi ale soliştilor, au fost executate cu preciziunea, care este însuşirea acestor diletanți.

Cu deosebire am constat că corul a trecut prin oarecare schimbare câştigându-şi nouă puteri din generațiunea mai tânără.

[9] „Gazeta Bucovinei", II, nr. 92, 19 noiembrie/1 decembrie 1892, p. 3. Ziarul cernăuțean prezintă pe larg spectacolele în care joacă actrița română.

[10] *Ibidem*, nr. 95, 3/15 decembrie 1892, p. 3.

[11] *Ibidem*, nr. 5, 16/28 ianuarie 1893, p. 3.

[12] „Românul", XXXV, 20, 21 noiembrie (8, 9 noiembrie v.) 1890, p. 1 198–1 199; 22 noiembrie (10 noiembrie v.) 1890, p. 1 202–1 203; 23 noiembrie (11 noiembrie v.) 1890, p. 1 206–1 207; 25 noiembrie (13 noiembrie v.) 1890, p. 1 214.

BDD-A32552 © 2010 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:34 UTC)

D-şoara Iulia Drăgoescu (Dochiţa) a fost sărbătorită de întregul public, pentru admirabila interpretare a frumoasei ţărance din Moldova. Publicul a fost răpit şi drept ecou al însufleţirii generale când primadona noastră chemată de aplauze apare pe scenă: păşeşte dintre culise preşedentele reuniunii dr. G. Vuia înaintea ei şi prin cuvinte călduroase la adresa talentului şi zelului ei exprimă recunoştinţa publicului orăviţean şi în numele stimatorilor domnişoare îi predă, între aplauze frenetice, un prezent ca suvenir (un frumos ceasornic de aur). Surprinderea, căci surprindere a fost pentru cântăreaţă, cât şi pentru cea mai mare parte a publicului, a fost punctul de frunte al serii şi ca ceva neobişnuit pe scena de aici, a lăsat urme de satisfacţie în inimile tuturor că ştiu a preţui multele servicii şi sacrificii ce d-şoara Drăgoescu, de mai mulţi ani, aduce pentru înveselirea şi încântarea publicului de aici.

D-l L. Drăgoescu, în rolul lui Moş Corbu, un rol mare şi obositor, a ţinut să satisfacă pe toţi. Timbrul curat al bas-baritonului său şi jocu-i natural, apoi urarea nimerită au plăcut la toţi.

D-şoara Elisa Purgar, cunoscută din rolul Anei în *Naşa-Trina,* a fost în seara asta Anica, orfană crescută în casa ispravnicului. Publicul acum prima dată a auzit-o într-un rol mai de frunte. A cântat cu multă dulceaţă partiile solo, pentru care a fost viu aplaudată.

Dl. Bogdan, învăţătorul gr.-cat. din Oraviţa-română, ca fiul de boier Leonaş, a cântat partiile tenorului foarte bine. Are o voce simpatică, mai metalică în registrul mijlociu, dar destul de bine şi în cel deasupra.

Dl. Ivan a fost un ispravnic hazliu de tot.

Dl. Andriţoi a fost un Bujor, care cu Dochiţa împreună s-au potrivit cum mai bine nu se poate.

Ca impresiune generală e destul a zice că lacrimi de bucurie străluceau în faţa celor mai simţitori şi felicitările din toate părţile nu se mai sfârşiau. *Crai Nou* la noi a fost şi rămâne un eveniment. Multele osteneli şi sacrificii ale „Reuniunii de cântări din Oraviţa" au fost în toată privinţa răsplătite.

Cât pentru muzica lui Porumbescu, nu avem decât şi cu această ocasiune să regretăm din suflet pierderea acestui talent rar.

Venerabilul bătrân Iraclie Porumbescu din Frătăuţi, tatăl compozitorului, a primit o felicitare telegrafică îndată după producţiunea reuşită.

Prin representarea piesei *Sărutul* de Rosen, tradusă de un membru al reuniunii, diletanţii au probat că şi în piesele de conversaţiune ştiu destul de bine a se mişca. Ca primă încercare peste tot a fost satisfăcătoare.

D-şoara Bistrean a fost drăgălaşă în rolul damei ofensate. O surprindere am avut şi în această piesă. Rolul principal l-a avut d-şoara Nina Szerenyi, despre care nimenea nu avea cunoştinţă că ştie româneşte. Ea a debutat mai ales ca diletantă în piese nemţeşti şi ungureşti, dar grai românesc de la dânsa nu am auzit încă. Cu atât mai plăcut am fost surprinşi auzind-o conversând limpede româneşte şi deşi

BDD-A32552 © 2010 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:34 UTC)

accentul o trădează, că n-a fost crescută în limba noastră, totuşi avem speranţă că o vom auzi mai des în piese româneşti. Are o rutină pe scenă ca puţine diletante.

După reprezentaţiune tot publicul s-a adunat la „Coroană", unde s-a întins o horă mare-mare, care a mai înălţat veselia.

Publicul acum mereu cere noi piese, noi operete, dar de unde să le luăm? Societatea Fondului Teatral mereu cere de la noi, dar nu ne dă nimic. Lumea nu ştie şi nu pricepe, pentru ce nu pune premii pentru piesele teatrale, pentru opere uşoare, ca corurile noastre să aibă cu ce-şi petrece şi cu ce să delecteze poporul, care, precum am putut să ne convingem, gustă cu sete şi nobilă însufleţire această hrană sufletească. Scriitori şi compozitori români! scrieţi şi compuneţi piese de teatru şi muzică românească, căci: „Ce-i străin nu se lipeşte de sufletul meu!"

Un amator

I

Frătăuţiul Nou, 2/14 ianuarie [1]889

Stimate Domnule!

Domnul Dr. Crăiniceanu avu bunătatea de a-mi trimite carta D-Tale, în care îi comunici rezultatul operetei răposatului meu fiu Ciprian.

Şi dl. dr. Vuia avu atarea şi acea bunătate a-mi scrie despre acel rezultat, care mi-a stors lacrimile, lacrimi de jale şi de mângâiere! De jale, căci am pierdut atât de timpuriu pre bunul şi iubitul meu copil; de mângâiere, că umbra, memoria lui îşi au şi acum după moartea-i o recunoşatere atât de favorabilă şi de onorătoare.

Eu m-am şi grăbit a răspunde domnului dr. Vuia la benevola-i împărtăşire şi, mulţumindu-i pentru acea a d-sale bunătate, l-am rugat să primească felicitările mele pentru acea reuşită completamente bună, atât pentru sine, ca distinsul iniţiator şi patronizator a întreprinderii cu darea operetei, cât şi pentru domnii şi doamnele diletante, care, cu bună seamă, numai printr-un zel de tot devotat frumosului scop şi prin osteneală dosebită au câştigat operetei acel succes atât de strălucit.

Domnia Ta, însă, scrii domnului dr. Crăiniceanu că sora D-Tale a avut rolul Dochiţei, care rol la Braşov l-a avut distinsa cântăreaţă, Madama Lenger, soţia avocatului Ioan Lenger, şi că a fost onorată într-un mod deosebit. Aceasta, pricep că numai pentru aceea, că dumneaei a fost în greul său rol la o înălţime încă deosebită, mai fiind acel rol al Dochiţei, cel principal. Fii bun deci, te rog, şi exprimă-i D-Ta din parte-mi separatele mele felicitări şi profundă mulţămită, căci tare cred că D-ei a dat prin cântarea şi dramatica sa propria vervă întregii reprezentaţiuni: onoare D-sale!

Şi-apoi îmi permit a te mai ruga să ai bunătatea a-mi descrie – când vei avea timp liber – cât s-ar putea de mai detaliat, prezentaţiunea operei, şi adică:

Cine a manuat pianul (ce cred că l-a manuat cu iscusinţa potrivită)?

BDD-A32552 © 2010 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:34 UTC)

Cântat-a şi uvertură?
Ce s-a cântat între acte?
Harfa şi campanele n-au intervenit pe lângă pian?
Ispravnicul cum a fost îmbrăcat, nu în anteriu etc.?
Cred că nu bănuieşti, căci te molestez cu aceste întrebări şi de aceea şi mai cred că mi le-i răspunde cu bună inimă, cu care inimă şi eu Te salut şi subscriu, al D-Tale, ce şi dintr-o epistolă a D-Tale, aflătoare în lăsământul corespondențial al bietului Ciprian către dânsul, am plăcerea de a te şti – cu stimă!
Iraclie Porumbescu
Exarh şi paroh

P. S. În urma avansării mele în „Foaea diecezană" din Caransebeş, că se află în lăsământul muzical al fiului meu compoziţiuni bisericeşti şi religioase şi că sunt gata a le da gratis orişicui le-ar cere, am primit până acum şase „cereri" de prin Banat şi abia una putui a satisface, cea adică ce-mi veni mai întâi de la învățătorul din Bocşa Română. Poate va fi bine ca să-i scriu, apoi el să le comunice *circulando* celorlalți domni, căci numai un exemplar am din cele mai multe bucăți. Şi-apoi cred că încă şi de-acum, din alte părți se vor cere. Nu ştiu ce voi face.
Nu bănui, în fine, că-ți alăturai aici imnele acestea ce le-am făcut pentru şcolăraşii mei şi le cântăm cum putem.

II

Frătăuții [Noi], 17/29 ianuarie 1889

Stimate Domnule!

M-ai îndatorat prea mult cu de tot amabila-ți epistolă: îți mulțumesc din toată inima!
Am citit şi în „Tribuna" despre extraordinarul joc şi cântare a demnei D-Tale domnişoare surori şi că aceasta trebuie să fi fost aşa, testează şi onoarea-i, la care s-a simțit „Reuniunea de cântări" îndatorită să i-o acorde şi facă.
Frumoasele şi măgulitoarele păreri ce ți le dai despre muzica operetei, mă fac a crede cu siguritate că i-ar plăcea şi laureatului nostru autor al libretului operei, domnului V. Alecsandri, să le audă. Epistola D-Tale, deci, întreagă, i-o trimisei ieri la Paris, cum făcusem şi cu cea a d-lui dr. Vuia, ce mi-o scrise a doua zi după darea operetei şi la care epistolă D-l Alecsandri îmi şi răspunse, recomandând totodată opereta directorului general a teatrelor din România, d-lui Caragiale, pentru primirea-i pe bina [scenă] a Teatrului Național din Bucureşti, lucru ce greu s-a[r] realiza; căci, după cum îmi scrie dl. dr. Crăiniceanu şi dl. Bărcănescu, dirigentul

BDD-A32552 © 2010 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:34 UTC)

corului bisericesc de la „Bălaşa Doamna”, „puteri” pentru operete româneşti, cel puțin de prezent, Teatrul Național n-are.

Şi acesta, avizând la cele ce le spui D-Ta despre singuraticii diletanți şi diletante, apoi şi despre bravele coruri, i-am scris D-lui Alecsandri.

Ah, de n-ar fi Bucureştii aşa departe de Oravița! ... o escursiune a diletanților într-acolo. Dar ne-ar părea poate rău de ruşinea Capitalei României, că n-are românesc ce are Oravița... şi încă, cum afirmă şi „Tribuna”, pe domnişoara Drăgoescu.

Ad vocem „Tribuna”. D-ta şi Dl. dr. Vuia vă exprimați despre operetă într-un mod atât de simpatic şi onorific, încât îmi pare ca un ceva marcant – ca să nu zic, tendențios – că „Gazeta” nu pomeneşte despre rezultatul unei opere naționale nici un cuvânt, pe când despre o operetă străină, numai dată de români la Biserica Albă scrie în nrl. său din 19/25 a[ceastă] l[ună] trei coloane întregi. Tot aşa şi „Familia”, nici atâta nu spune despre, am putea zice, prima operetă națională *Crai Nou*, cât spune foaea germană din Oravița, ba, nu ştiu de unde, şi o foae tot germană din Cernăuți, „Bucoviner Nachrichten”, care aceasta încă şi mai mult zice decât cea din Oravița, că ea spune: „Man schreibt uns aus Oravitzem im term 13 d. m. ... und dass diese Operette auf grösseren Operettenbühnen aufgefürt zu werden verdient.” (Ni se scrie din Oravița în data de 13 a acestei luni ... şi că această operetă ar merita să fie pe scene mai mari.)

Bietul Ciprian, cum îmi scrie acum Dl. Alecsandri, „s-a stins în floarea vieții, luând cu sine în ceea lume comorile de armonii cele poseda”; el, bietul, nu mai este, ca să lucreze. Dară nu-i bine că oamenii noştri, prin neaprecierea pionierilor noştri, fie aceştia şi cât de modeşti şi slabi, nu încurajează şi pe alții.

Îmi aduc aminte că eu, în anul '48, fiind încă cleric şi alumn seminariale, scrisesem unele versuri, la care mă inspirase entuziasmul general al acestui an. Unele se şi tipăriseră. Mai scrisesem apoi o baladă, *Ieremie Moghilă şi sihastrul*, şi, fiind poetul nostru V. Alecsandri „refugiat” în Cernăuți, mă dusei la dânsul şi-l rugai să-mi coreagă balada. Balada se tipări în „Zimbrul”, trimisă la acel ziar din Iaşi de dânsul Alecsandri şi încă cu schimbarea a unui singur cuvânt al originalului meu. Dară invitat pe acea seară de Alecsandri la o plimbare cu el pe toloaca Cernăuțiului, îmi ținu o „lecțiune” despre poezie, din care cunoscui că minimul se află în balada mea, cum şi în toate cele, cele mai scrisesem până atunci. Dar la sfârşit îmi zise: „De aceste ce ți-am spus nu te descuraja, domnule: fieştecare unic e o parte a totului. Scrie, şi de n-a fi tocma aşa, cum ai înțeles din vorba mea, scrie; noi suntem cu toții începătorii unui lucru; facă alții mai bine decât noi: al lor merit va fi mai mic decât al nostru, căci începutul e mai greu decât continuarea”.

Va să zică, am fost slab, dar nu m-a descurajat în interesul „continuării” prin alții.

Aşa-i că ne-am înțeles, că ce, deci, înseamnă două „Auffürhrungen” (reprezentații) a[le] operetei din partea „Gazetei”, că nici măcar n-a reprodus ce-a zis „Tribuna” despre ea? O, şi bietul Ciprian, mai cu seamă, prin osteneala la

BDD-A32552 © 2010 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:34 UTC)

lucrarea operetei şi dirigearea pregătirii şi prezentării ei, şi-a accelerat moartea! Dl. Alecsandri, în cartea sa ce mi-o alătură epistolei către mine, adresată lui Caragiale, deschisă, îi zice acestuia: „Compozitorul operetei e mort, dar opera lui merită să trăiască... Dă-i viaţă pe bina [scena] noastră". Ah, dar „Gazeta" are scuză, căci nu ei i-a scris Marele Bărbat al nostru şi al întregii lumi civilizate, Alecsandri, cuvintele acelea.

Mulţumesc, stimate Domnule, încă o dată pentru benevola şi frumoasa-ţi epistolă şi primeşte asigurarea stimei mele celei adevărate, cu care subscriu

Porumbescu

Piesele ce le ceri, cum numai le voi primi, de pe unde le-am împărţit, ţi le-oi trimite.

B.A.R. 4(2)
CLV

III

Frătăuţiul Nou 5/17.3.[18]93

Stimate Domnule!

La stimabila-Ţi epistolă cu totodata împlinire a cererii Domniei Tale, răspunzându-Ţi, îţi mulţumesc din adâncul inimii mele – şi astăzi încă neconsolată de pierderea fiului meu Ciprian – pentru frumoasele cuvinte, cu care distingi şi onorezi memoria acelui al meu fiu! Mulţumită profundă şi celora, care, după cum ai bunătatea a spune, şi ei pomenesc cu vorbe bune numele lui! Mulţumită însă deosebită demnei D-Tale fiice, care de rolul principal ce l-a avut în opereta *Crai Nou* s-a epuizat într-un mod şi grad atât de „aparte" excelent, că toate gazetele, care raportează despre reprezentarea acelei operete la Oraviţa, nu mai au destule cuvinte de laudă pentru dumneaei!

O, deşi cu lacrimi de durere, multă mângâiere mi-au adus acele ştiri.

Opereta se află de prezent la Craiova, unde Teatrul Naţional de acolo a cerut-o şi e ca să se dea în apropiindele zile ale Paştilor. De bâlciul Sfântului Petru, la Cernăuţi, vine trupa craioveană întreagă în capitala noastră, ca să o dea şi aici. Voi face chipuri ca să o trimit şi D-lor Voastre.

Abia trimisesem notele operetei la Craiova, şi-mi veni o scrisoare de la dl. Corduneanu, redactorul „României muzicale" din Bucureşti, în care îmi ceru notele operetei pentru teatrul de operete de la „Orfeu" (din Bucureşti), şi aceea, încă [în] stagiunea aceasta, până la finele lui martie v[echi].

N-am gândit că mi se va cere opereta din două locuri odată, şi-apoi, mai aflându-mă la ţară, mai departe de oraş, n-am grijit de un duplicat al notelor şi cu regret, deci, n-am putut servi d-lui Corduneanu, respectiv teatrului de la „Orfeu".

BDD-A32552 © 2010 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:34 UTC)

Şi ca să-ți mai spun, stimate Domnule, că apreţuind [prețuind] D-ta şi D-voastră, acolo între confrații noştri, modestele acorduri ale bietului meu fiu, aveți tovarăşi şi între străini şi în țări depărtate: binevoieşte a afla că persoane de rang înalt şi de naționalitate germană din Cernăuți m-au rugat astă iarnă să le dau opereta şi să le permit ca textul ei să-l traducă în nemțeşte, ca tot cu muzica fiului meu – cum ziseră acele persoane –, „din pietate" către compozitorul operetei, compatriot bucovinean, să o dea pe bina din Cernăuți.

Le făcuserăm pe voie şi le trimisesem opereta. Dară, aflând după aceea de mojicia unor aşa-numiți „Kulturträger aus Osten" (mesageri culturali din Est) la prezentarea unei piese teatrale la Cernăuți, prin celebra noastră artistă Agatha Bărsescu, imediat mi-am revocat promisiunea, cu menționarea potrivită respectivei purtări şi această revocare am publicat-o în „Gazeta Bucovinei".

Dară directorului Conservatorului din Moscova, care e totodată şi directorul corului mitropolitan de acolo, m-a rugat, tot astă-iarnă să-i trimit cu orice preț compozițiile religioase ale fiului meu, ce am şi făcut, însă fără a cere vreun onorariu.

Cu frumoasă mulțămită mi s-au remis originalele zilele trecute prin Consulatul rusesc din Cernăuți.

Trimițându-ți, deci, bucuros, corectura de la *Candidatul Linde*, te rog remite-mi-o curând.

Şi acum, succes bun!

Cu stimă!

Porumbescu

Exarh arhiepiscopesc şi paroh în Frătăuțiul Nou

[ilizibil] vechi

Bucovina 5/17 – III – 93

P. S. De poți lesne, dispune să mi se scrie o copie după corectură şi pentru mine.

Apropos: poftesc a spune domnişoarei Anna Ştefan (o fi poate acum doamna A.) salutări frumoase de la mine. Am avut onoarea a-i face cunoştința la Bucureşti.

B.A.R. 4(3)
CLV

BDD-A32552 © 2010 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:06:34 UTC)